

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра філософії та соціології

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Плани семінарських занять

Харків - 2013

Плани семінарських занять з курсу «Психологія управління» для студентів денної форми навчання розглянуто та

рекомендовано до друку на засіданні кафедри філософії та соціології, протокол № 5 від 21 листопада 2011 р.

Плани семінарських занять відповідають робочій програмі курсу «Психологія управління» для спеціальності «Менеджмент організацій», є складовою частиною навчально-методичного комплексу дисципліни. Рекомендуються для студентів денної форми навчання.

Укладач

доц. З.А. Сивогракова

Рецензент

доц. В.В. Міхеєва

ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Плани семінарських занять

Відповідальний за випуск Петрушов В.М.

Редактор Решетилова В.В.

Підписано до друку 01.12.11 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,0. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейербаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

Коротка анотація змісту навчальної програми курсу «Психологія управління»

Мета: надання і розвиток знань та досвіду студентів з питань психологічних аспектів управлінської комунікації, взаємозв'язку організаційної структури і соціально-психологічних особливостей колективу, психологічних основ формування, реалізації та впливу на процеси життєдіяльності організації, стильових особливостей поведінки та особистості керівника; формування у студентів інтересу до психологічної науки в цілому, усвідомлення соціально-психологічних задач управління у різноманітних організаційно-керівних структурах та ситуаціях.

Завдання: вивчення основних понять психології управління; визначення специфіки психологічних аспектів управлінської діяльності; розвиток у студентів особистісної позиції щодо етичних норм поведінки та відповідальності управлінця; розвиток знань щодо особливостей організаційної поведінки, її мотивів і механізмів; розвиток у студентів можливостей щодо психологічного і соціально-психологічного аналізу управлінських процесів; розвиток навичок планування і прогнозування, прийняття рішень, ефективної комунікації, саморегуляції, управління стресом.

Предмет: психологічні особливості особистості і діяльності керівника, психологічні фактори ефективної управлінської діяльності, соціально-психологічні особливості груп і колективів, механізми і закономірності лідерства, мотивації, соціально-психологічного впливу.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Модуль 1

- 1 Вступ до психології управління.
- 2 Особистість в системі управління.

Модуль 2

- 1 Організація в системі управління.
- 2 Соціально-психологічні особливості груп.

Модуль 3

- 1 Лідерство і керівництво.
- 2 Психологія управлінського спілкування.

3 Управління конфліктом. Конфліктологія.

Модуль 4.

1 Психологічне забезпечення створення системи людських ресурсів організації.

2 Ефективні технології управління персоналом.

Методичні поради студентам з організації самостійної роботи в навчальному процесі

Самостійна навчально-пізнавальна діяльність є неодмінною умовою якісного оволодіння знаннями та навичками у будь-якій галузі. Саме тому однією з сучасних тенденцій у педагогічній практиці є посилення уваги у навчальному процесі щодо організації самостійної роботи студентів.

До видів діяльності, які складають зміст самостійної роботи студентів, можна віднести підготовку до лекцій і семінарських занять, написання контрольних робіт, рефератів, наукових робіт, підготовку до тестування, заліків та іспитів.

У ході вивчення курсу «Психологія управління», починаючи розгляд кожної теми, важливо дотримуватись певної послідовності у діях щодо її засвоєння. По-перше, слухаючи лекцію з відповідного розділу, важливо звернути увагу і, конспектуючи, занотувати основні питання та запропоновані теоретичні підходи до їх розгляду. По-друге, уважно ознайомившись з основним змістом теми за допомогою конспекту і відповідних розділів початкових посібників, потрібно звернути увагу на виділені основні поняття, підготувати запитання щодо незрозумілого матеріалу до лекції-консультації, семінарського заняття.

Перевірити повноту та цілісність власного розуміння матеріалу з теми можна за допомогою самостійних відповідей на запропоновані до кожної теми у даних методичних матеріалах запитань для самоперевірки, а також розв'язання психологічних задач. Даючи відповіді, потрібно звернути увагу на те, щоб вони були розгорнутими, повними. Тільки повно сформульоване в мові, в словах, може бути дійсно зрозумілим, і – відповідно – таким, що запам'ятовується. Розв'язання психологічних задач є роботою, яка сприяє тому, щоб отримані знання не залишились

лише теоретично зрозумілими, а набули також дієвої сили, можливості використання їх на практиці: у діяльності, стосунках з іншими людьми, процесі саморозвитку.

У подальшій роботі із засвоєння змісту теми важливо ознайомитись з додатковими матеріалами, посилання на які можна знайти у запропонованій до кожної теми літературі. Особливо важливим це є при підготовці рефератів, та доповідей на семінарські заняття.

У ході самостійної підготовки до семінарських занять варто враховувати, що найбільш дієвим є поетапне оволодіння матеріалом. Спочатку необхідно, ще не заглиблюючись у матеріал, який був викладений на лекції або міститься у навчальних посібниках, згадати все те, що відомо стосовно теми, яка вивчається.

На другому етапі оволодіння навчальним матеріалом необхідно поєднувати усвідомлення основних термінів та положень теми з їх довірливим запам'ятовуванням, чому дуже сприятиме пошук відповідей на запитання для самоперевірки, що дає можливість побачити, наскільки отримані знання є дієвими у застосуванні їх до аналізу реальних психічних явищ та феноменів, виявити власні психічні та психологічні особливості та шляхи їх вдосконалення.

Тільки на третьому етапі можна переходити до формулювання відповідей на ті питання, які складають план семінарського заняття. Цей процес передбачає відбір матеріалу, визначення його логічної побудови, пошук відповідних прикладів з реального життя, життя своїх знайомих чи власного. При підготовці доповіді необхідно добирати такий матеріал, який міг би зацікавити інших студентів, був би корисним для поглиблення або уточнення отриманих знань. Студенти, орієнтовані на творче засвоєння матеріалу, можуть також скласти (або підібрати) завдання у формі проблемних завдань, кросвордів, тестів, ребусів тощо та використати їх при проведенні семінарського заняття.

У процесі роботи над рефератом чи доповіддю є можливість проявити власну ініціативу та самостійність у підборі літератури, у складанні плану роботи та її виконання. Це необхідно не тільки для розвитку вміння самостійно працювати з джерелами

інформації, але й для розвитку особистісної психологічної культури, самостійного творчого мислення, мовлення.

Перш ніж починати писати реферат чи складати тези доповіді, важливо виконати таку роботу:

- підібрати до обраної теми чи питання необхідну літературу та ознайомитись з її змістом;
- продумати та скласти план роботи;
- поміркувати над змістом та логічністю висунутих у відібраних літературних джерелах положень;
- проаналізувати факти, які наводяться в літературі, узагальнити вивчений матеріал відповідно до складеного плану реферату чи доповіді;
- підготувати для роботи необхідні приклади (тут можуть бути використані як приклади, наведені в літературі, так і спостереження з власного життєвого досвіду).

У процесі написання реферативної роботи необхідно враховувати як її структуру і зміст, так і оформлення. За структурою реферат повинен включати в себе вступ, основну частину і короткі висновки. Оформлення передбачає: титульний аркуш, план (зміст) матеріалу теми, список літературних джерел.

Для того, щоб підготувати захист реферату, необхідно скласти тези доповіді на основі викладеного в ньому матеріалу.

Доповідь є формою усної відповіді, і саме цим визначаються її особливості. Так само, як і реферативна робота, зміст доповіді має поділятися умовно на три частини: вступ, основну частину, висновки. На відміну від реферату, доповідь потрібно складати мовою, придатною для усного повідомлення, тобто більш простою, образною. В доповіді потрібно надати перевагу простим, коротким реченням. В залежності від рівня власної готовності до вільного оперування усною доповіддю при підготовці до такого виду відповіді можна спиратись або на повний конспект доповіді, або на її тези (основні положення, викладені у певній послідовності).

Підготовка до тестування та заліку з курсу «Психологія управління» передбачає повторення раніше пройденого матеріалу з метою його систематизації і цілісного засвоєння. Доречним при цьому буде звернення не тільки до конспекту, а також й інших джерел, в яких відповідний матеріал викладений у

систематизованій формі (підручники, посібники, методичні рекомендації тощо).

Завдання для самостійної роботи з курсу «Психологія управління»

№ п/п	Назва заняття	Обсяг, год
1	Етичні аспекти діяльності менеджера	2
2	Види організаційних культур	2
3	Конформізм, нонконформізм	2
4	Портрет успішного керівника	2
5	Етика і етикет ділового спілкування	2
6	Адаптація персоналу в організації	2
7	Технології позитивного впливу на оточення	2
	Всього	14

Форми контролю та критерії оцінювання якості знань студентів з курсу «Психологія управління»

Відповідно до Положення про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу в УкрДАЗТ, розробленого на підставі чинних нормативних актів Міністерства освіти та науки України щодо організації навчального процесу і впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у рамках педагогічного експерименту, в якому викладено основні принципи організації контролю знань студентів, критерії й порядок оцінювання, критеріями оцінювання якості знань студентів з курсу «Психологія управління» визначено такі:

- відтворення та розуміння основних понять з курсу: управління, діяльність, особистість, організація, колектив, мотивація, соціально-психологічний вплив, психологічні методи управління та ін.;

- засвоєння теоретичного матеріалу у межах програми дисципліни;

- орієнтація у психічних, психологічних та соціально-психологічних феноменах, здатність здійснювати аналіз та

самоаналіз психологічних особливостей особистості інших людей і власних;

- самостійність психологічного мислення.

Основними методами навчання у межах курсу є:

- лекції (проблемна лекція, лекція з елементами діалогу, лекція-консультація);
- семінарські заняття (спеціалізовані виступи студентів, дискусія, тестування, обговорення в підгрупах, обговорення і вирішення проблемних ситуацій, змагання між двома підгрупами тощо);
- індивідуальна і самостійна робота студентів (підготовка виступів, доповідей, написання рефератів, виконання завдань для самостійної роботи та ін.).

Сумарна оцінка модуля навчального процесу в курсі «Психологія управління»

Вид навантаження студента	Максимальна кількість балів за модуль навчального процесу
	Форма навчального контролю
	Семестровий залік
Аудиторна робота, всього	до 70
у тому числі:	
- семінарські заняття,	до 60
у тому числі:	
- усні опитування;	до 15
- письмові опитування;	до 20
- виступ з рефератом;	до 15
- поточне тестування;	до 5
- участь в дискусії, обговоренні;	до 5
- відвідування лекцій.	до 10
Самостійна та індивідуальна робота, всього,	до 30
у тому числі:	
- рівень засвоєння розділів для самостійного вивчення;	до 10
- домашні індивідуальні завдання;	до 5
- домашні письмові контрольні	до 10

роботи. Додаткові бали (роботи на конкурси, участь в олімпіадах, тощо)	до 5
--	------

**Теми семінарських занять з курсу
«Психологія управління»**

№ п/п	Назва заняття	Обсяг, год
1	Психологічне забезпечення управління і психологічні методи управління	2
2	Психологія професії. Професійне становлення особистості	2
3	Організаційна культура. Соціально-психологічний клімат колективу	2
4	Організаційно-психологічні особливості спільної діяльності	2
5	Індивідуальні стилі управлінської діяльності	2
6	Технології ефективного спілкування	2
7	Стратегії вирішення конфліктів в організації	2
8	Профілактика організаційного стресу	2
	Всього	16

Тема 1

Психологічне забезпечення управління і психологічні методи управління

План

- 1 Фактори, що впливають на зміст управлінської діяльності.
- 2 Психологічні принципи управління.
- 3 Психологічні і соціально-психологічні методи управління.

Теми доповідей та рефератів

- 1 Предмет і завдання психології управління як галузі психологічної науки.
- 2 Історія розвитку наукового знання про управління.
- 3 Основні принципи управління.
- 4 Адміністративні принципи А.Файоля.
- 5 Складові психологічної структури праці (за Є.О.Клімовим).
- 6 Ефективність управління. Психологічні критерії ефективності управління.
- 7 Особливості психологічних і соціально-психологічних методів управління.

Питання для самоперевірки

- 1 Надайте визначення поняття управління.
- 2 Що є метою управління?
- 3 Яке управління можна назвати ефективним?
- 4 Які основні принципи сучасної управлінської діяльності?
- 5 Що є основними складовими управлінської діяльності?
- 6 У чому полягає зміст основних ідей наукового менеджменту, заснованого Ф.Тейлором?
- 7 Вплив яких факторів позначається на управлінській діяльності?
- 8 Як ви розумієте зміст поняття «людський фактор»?
- 9 Від чого залежить ефективність управління?
- 10 Які виділяють різновиди методів управління?
- 11 Назвіть основні психологічні і соціально-психологічні методи управління.

Завдання для обговорення

1 Проведіть аналіз змісту основних засад ситуаційного підходу в теорії управління. Проілюструйте його ефективність, враховуючи існування такого феномена, як еквіфінальність.

2 Наведіть приклади управлінських дій та рішень, спрямованих на реалізацію принципу культивуації повної психологічної структури праці. Аргументуйте свої пропозиції.

Рекомендована література [4, 9, 12, 18, 19, 22, 23, 27, 35, 36, 37].

Тема 2

Психологія професії. Професійне становлення особистості

План

- 1 Психологія професії. Поняття і види професіограм.
- 2 Соціалізація і професіоналізація як складові процесу особистісного становлення.
- 3 Етапи професійного становлення особистості.
- 4 Управління мотивацією.

Теми доповідей та рефератів

- 1 Закономірності та механізми формування особистості.
- 2 Професійно обумовлена структура особистості.
- 3 Поняття, функції, види і структурні складові професіограм.
- 4 Етапи професійного становлення особистості.
- 5 Вплив професійної діяльності на особистість. Професійні деформації особистості.
- 6 Психологія мотивації. Шляхи впливу.
- 7 Етичні аспекти діяльності менеджера.

Питання для самоперевірки

- 1 Надайте визначення поняття особистості.
- 2 Що є змістом професійно обумовленої структури особистості?
- 3 Які виділяють види професій?
- 4 З якою метою створюють професіограми?
- 5 Який існує зв'язок між процесами професіоналізації і становлення особистості?
- 6 Розкрийте зміст основних етапів професійного становлення особистості.
- 7 Які особистісні властивості людини є важливими для ефективного виконання нею управлінської діяльності?
- 8 Які виділяють основні потреби і мотиви особистості? Основні положення теорії ієрархії потреб А.Маслоу.
- 9 Які ви можете назвати методи формування адекватної мотивації трудової діяльності?

Завдання для обговорення

- 1 Напрацюйте рекомендації молодому керівникові щодо його управлінської діяльності (використання певних методів, прийняття рішень), в яких би враховувались особливості етапів професійного становлення особистості його підлеглих.
- 2 Якби ви отримали завдання створити етичний кодекс управлінця, які норми, правила ви обов'язково в нього включили? Підготуйте свої пропозиції.

Рекомендована література [2, 15, 18, 27, 29, 31, 36, 39, 41].

Тема 3

Організаційна культура. Соціально-психологічний клімат колективу

План

- 1 Організації в житті суспільства: мета, завдання, види.
- 2 Життєві стадії і цикли організацій. Управління організаційними змінами.
- 3 Поняття і види організаційної культури. Організаційна культура і управління.
- 4 Соціально-психологічний клімат колективу.

Теми доповідей та рефератів

- 1 Організація як феномен.
- 2 Стильовий підхід в теорії управління.
- 3 Організаційна культура і етичні цінності.
- 4 Взаємозв'язок організаційної структури і організаційної культури.
- 5 Методи управління організаційною культурою.
- 6 Фактори, які впливають на соціально-психологічний клімат колективу.
- 7 Проблема реформування організацій.

Питання для самоперевірки

- 1 Яку соціальну роль відіграють організації?
- 2 Які існують види організацій?
- 3 Як ви розумієте зміст поняття місії організації?
- 4 Яку роль має особливість структури організації?
- 5 Який існує взаємозв'язок між особливостями організаційної структури і стилями управління?

6 У чому полягає основний зміст феномену організаційної культури?

7 Яку роль відіграє організаційна культура щодо ефективності діяльності організації?

8 Які фактори впливають на формування організаційної культури?

9 Які явища виступають бар'єрами змін у процесі організаційного розвитку?

10 Які стадії життєвого циклу проходять організації у своєму розвитку?

11 Що складає зміст поняття соціально-психологічного клімату колективу? Які фактори на нього впливають?

Завдання для обговорення

1 Проаналізуйте і порівняйте між собою поняття місії і мети організації. На прикладі відомої вам організації проілюструйте різницю між цими поняттями.

2 На прикладі організації, яка вам відома, визначте, в якій стадії життєвого циклу вона знаходиться? Які особливості про це свідчать? Які рекомендації керівництву щодо подальших управлінських рішень у зв'язку з отриманими висновками ви могли б надати?

3 В яких явищах проявляється організаційна культура навчального закладу, у якому ви навчаєтесь? Організації, в якій ви проходили практику? Як, на вашу думку, впливають визначені вами особливості організаційних культур на досягнення цілей цих організацій?

Рекомендована література [4, 13, 19, 22, 30, 35, 39].

Тема 4

Організаційно-психологічні особливості спільної діяльності

План

- 1 Соціально-психологічні особливості соціальних груп.
- 2 Види і особливості соціальних ролей в соціальній групі.
- 3 Формування колективного суб'єкта діяльності.
- 4 Типологічний підхід до особистості у процесі організації спільної діяльності.

Теми доповідей та рефератів

- 1 Особливості малих соціальних груп.
- 2 Динаміка розвитку соціальної групи. Етапи формування колективу.
- 3 Феномен рольової диференціації в соціальній групі.
- 4 Проблема формування ефективної команди.
- 5 Явища конформізму і нонконформізму.
- 6 Типології особистостей.

Питання для самоперевірки

- 1 Які є різновиди соціальних груп?
- 2 У чому полягає особливість референтної групи?
- 3 Проаналізуйте і порівняйте зміст понять «соціальна група» і «команда».
- 4 Які можна назвати основні характеристики і особливості малої соціальної групи?
- 5 У чому полягає зміст поняття соціальної ролі?
- 6 Які основні соціальні ролі виконують люди як члени соціальних груп?
- 7 Які етапи становлення проходить робочий колектив у своєму розвитку?

- 8 Якими є умови ефективної командної взаємодії?
- 9 Які вам відомі підходи щодо типологізації людей за їх психологічними і психічними властивостями?

Завдання для обговорення

1 Порівняйте і надайте оцінку щодо їх впливу на ефективність організації таким явищам, як конформізм і нонконформізм. Яким чином в управлінській діяльності може бути врахований їх вплив?

2 Враховуючи зміст основних етапів розвитку робочого колективу, напрацюйте перелік ефективних управлінських рішень, дій відповідно до кожного з них.

3 На основі відомої типології темпераментів визначте, які позитивні «внески» у спільну колективну діяльність команди, завданням якої є розробити новий продукт, можуть бути від людей з певними особливостями темпераменту? Якими можуть бути проблемні аспекти взаємодії, пов'язані саме з особливостями темпераментів членів команди? Які управлінські дії у зв'язку можуть бути доречними?

Рекомендована література: [2, 3, 4, 8, 18, 19, 22, 23, 36]

Тема 5

Індивідуальні стилі управлінської діяльності

План

- 1 Теорії і типи лідерства.
- 2 Якості і функції керівника. Стили управління.
- 3 Влада і повноваження.
- 4 Процес прийняття рішень.

Теми доповідей та рефератів

- 1 Феномен лідерства.
- 2 Основні теорії лідерства (психоаналітична, «теорія рис», ситуативна теорія). Мотивація лідерства.
- 3 Типологія лідерства.
- 4 Влада, авторитет і повноваження управлінця (менеджера).
- 5 Індивідуальні стилі управлінської діяльності.
- 6 Фактори успішності керівництва.
- 7 Складові процесу прийняття рішень.

Питання для самоперевірки

- 1 У чому суть феномену лідерства?
- 2 Які існують підходи щодо розуміння природи лідерства?
- 3 Які є види лідерів? Якою є їх роль в робочому колективі?
- 4 Яким є взаємозв'язок між поняттями «лідерство» і «керівництво»?
- 5 Якими є особливості основних стилів керівництва?
- 6 Як ви вважаєте, що є джерелами влади?
- 7 З яких основних етапів складається процес прийняття управлінських рішень?
- 8 Які фактори впливають на результати прийняття рішень?

Завдання для обговорення

- 1 Яким чином взаємопов'язані мета організації, її місія, організаційна структура, організаційна культура і стиль керівництва? На прикладі відомої вам організації проілюструйте цей взаємозв'язок, роль кожної з зазначених складових і їх відповідності одна одній щодо ефективності організації.
- 2 Складіть список особистісних характеристик, які у їх сукупності утворювали б «портрет успішного керівника».

Рекомендована література [4, 12, 13, 19, 20, 22, 23, 36, 41].

Тема 6

Технології ефективного спілкування

План

- 1 Особливості і види управлінського спілкування.
- 2 Феномени і механізми сприйняття людьми один одного у процесі спілкування.
- 3 Механізми і закономірності соціально-психологічного впливу.
- 4 Поняття і технології ефективного спілкування.

Теми доповідей та рефератів

- 1 Структура і засоби спілкування.
- 2 Культура ділового спілкування.
- 3 Публічне ораторське мовлення.
- 4 Ділові дискусії, наради, переговори.
- 5 Методи впливу на особистість.
- 6 Технології активного слухання, «Я-повідомлень», конструктивного обмеження.
- 7 Маніпуляція у спілкуванні: «за» і «проти».
- 8 Особливості асертивної поведінки.

Питання для самоперевірки

- 1 У чому полягає зміст спілкування як соціального феномену?
- 2 Назвіть основні «ефекти» міжособистісного сприйняття людей у спілкуванні.
- 3 Розкрийте зміст феномену соціально-психологічного впливу.
- 4 Які ви знаєте основні закономірності соціально-психологічного впливу?
- 5 У чому специфічність ділового спілкування? Управлінського спілкування?

- 6 Які є основні етичні норми ділового спілкування?
- 7 Назвіть основні різновиди ділового спілкування.
- 8 Про що важливо пам'ятати, що зробити, готуючись до публічного виступу, презентації?
- 9 Розкрийте зміст поняття «ефективного спілкування».
- 10 Якими є основні технології ефективного спілкування?

Завдання для обговорення

- 1 Назвіть основні прояви маніпулятивного спілкування. Які можуть бути цивілізовані конструктивні методи протидії їм?
- 2 В ситуації, коли ваш керівник критикує вас за те, чого ви, абсолютно точно, не робили, які «Я-повідомлення» могли б вам допомогти?
- 3 В ситуації, коли ви надаєте серйозні інструкції колезі, він розважається і перебиває вас жартівливими коментарями. Яким би могло бути конструктивне обмеження?

Рекомендована література [2, 10, 12, 16, 19, 21, 25, 26, 28, 32, 33, 36, 40, 43].

Тема 7

Стратегії вирішення конфліктів в організації

План

- 1 Основні типи конфліктів в організаціях.
- 2 Причини і динаміка конфліктів.
- 3 Стратегії вирішення конфліктів.

Теми доповідей та рефератів

- 1 Конфлікт як джерело розвитку.
- 2 Різновиди конфліктів.
- 3 Основні причини конфліктів в організації.

- 4 Управління конфліктами: складові, стратегії, методи.
- 5 Типологія конфліктів.
- 6 Проблема конструктивного вирішення конфліктів.
- 7 Посередництво в конфліктній взаємодії.

Запитання для самоперевірки

- 1 Які завдання покликана вирішувати конфліктологія?
- 2 У чому полягає суть конфлікту як соціального феномену?
- 3 Назвіть основні різновиди конфліктів?
- 4 У чому полягає відмінність міжгрупових конфліктів і міжособистісних конфліктів?
- 5 Якими є основні причини конфліктів?
- 6 Які форми поведінки у спілкуванні є основними конфліктогенами?
- 7 Назвіть основні етапи розвитку конфліктів.
- 8 Чому, як ви вважаєте, конфлікти можуть бути джерелом розвитку?
- 9 Які є основні стратегії поведінки в конфліктах (модель Томаса-Кіллена)?
- 10 У чому, як ви вважаєте, полягає основний зміст управління конфліктами?

Завдання для обговорення

- 1 Наведіть основні позитивні і негативні сторони різних стратегій поведінки в конфлікті.
- 2 На основі опрацьованої літератури розробіть основні складові конструктивного вирішення конфліктів у міжособистісній взаємодії; в організації.

Рекомендована література [2, 4, 5, 6, 11, 14, 16, 21, 25, 28, 34, 36, 38, 40, 43].

Тема 8

Профілактика організаційного стресу

План

- 1 Поняття, динамічні аспекти, особистісні ресурси адаптації персоналу в організації.
- 2 Поняття організаційного стресу і професійного вигорання.
- 3 Профілактика негативних наслідків організаційного стресу.

Теми доповідей та рефератів

- 1 Від підходу управління кадрами до підходу управління людськими ресурсами.
- 2 Проблема професійного відбору.
- 3 Професійна компенсація: «за» і «проти».
- 4 Проблема планування і розвитку кар'єри в організації.
- 5 Підготовка і розвиток персоналу в організації.
- 6 Види, показники, динамічні аспекти та особистісні ресурси соціально-психологічної адаптації.
- 7 Проблема управління адаптацією персоналу в організації. Оптимізація виробничої адаптації.
- 8 Проблема організаційного стресу і професійного вигорання.

Питання для самоперевірки

- 1 Розкрийте зміст поняття «людські ресурси організації»
- 2 Які виділяють види психологічної компенсації?
- 3 Як протікає процес соціально-психологічної адаптації персоналу в організації?

4 Яку роль відіграє адаптація персоналу у процесі життєдіяльності організації, досягнення нею власних цілей, реалізації місії?

5 Які особистісні якості, властивості відіграють роль особистісних ресурсів адаптації?

6 Розкрийте зміст понять організаційного стресу, професійного вигорання?

7 Які стадії проходить стрес у своєму розвитку?

8 Які можливі негативні наслідки організаційного стресу, професійного вигорання?

9 Яку роль у попередженні негативних наслідків стресу і професійного вигорання відіграє система заходів щодо підвищення кваліфікації і перепідготовки персоналу?

10 Як ви вважаєте, в чому важливість планування кар'єри працівників організації? Який це має зв'язок з попередженням розвитку організаційного стресу і професійного вигорання?

Завдання для обговорення

1 На основі відомих вам прикладів і враховуючи всі важливі для цього фактори, розробіть приблизний план кар'єрного росту молодого фахівця вашої спеціальності у державній організації; приватній фірмі

2 На основі опрацьованої літератури розробіть пам'ятку керівникові щодо заходів, спрямованих на попередження розвитку негативних наслідків організаційного стресу і професійного вигорання робітників.

Рекомендована література [1, 4, 7, 9, 11, 14, 21, 24, 31, 29, 39, 42, 43].

Питання до заліку з курсу «Психологія управління»

- 1 Предмет психології управління. Поняття управління.
- 2 Функції і принципи управління.
- 3 Роль особистості в системі управління.
- 4 Поняття особистості. Структура особистості.
- 5 Професіоналізація як складова процесу особистісного становлення.
- 6 Поняття професіограми. Психограма професії.
- 7 Вимоги до особистісних якостей і здібностей менеджера.
- 8 Поняття і суспільна роль організацій.
- 9 Функціональна структура організації, її соціально-психологічні особливості.
- 10 Секційна структура організації, її соціально-психологічні особливості.
- 11 Матрична структура організації, її соціально-психологічні особливості.
- 12 Життєвий цикл організації.
- 13 Організаційна культура. Види й особливості організаційних культур.
- 14 Основні характеристики соціальних груп.
- 15 Види соціальних груп.
- 16 Динаміка розвитку соціальної групи.
- 17 Поняття конформізму / нонконформізму.
- 18 Поняття соціальної ролі. Види соціальних ролей в групі.
- 19 Поняття лідерства. Види лідерів.
- 20 Стили керівництва.
- 21 Портрет успішного керівника.
- 22 Різновиди і закономірності соціально-психологічного впливу в управлінському спілкуванні.
- 23 Поняття конфлікту, його соціальна роль.
- 24 Причини конфліктів. Конфліктогени.
- 25 Стратегії вирішення конфліктів.
- 26 Поняття людських ресурсів організації.
- 27 Відбір персоналу: складові процесу і процедури.

28 Адаптація персоналу в організації: різновиди, закономірності.

29 Професійний стрес. Управлінські рішення, заходи щодо попередження розвитку негативних наслідків стресу.

Список літератури

1 Абабков В.А., Пере М. Адаптация к стрессу. Основы теории, диагностики, терапии. – СПб.: Речь, 2004. – 165 с.

2 Адамс Б. Эффективное управление персоналом / Пер. с англ. А.Г.Вронской. – М.: АСТ: АСТРЕЛЬ, 2006. – 362 с.

3 Андреева Г.М. Социальная психология. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 415 с.

4 Бандурка А.М. Психология управления / А.М.Бандурка, С.Бочарова, Е.В.Землянская. – Симферополь: Фортуна-Пресс-«Реноме», 1998. – 464 с.

5 Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы. – М., 1988. – 383 с.

6 Бородкин Ф.М., Коряк Н.М. Внимание: конфликт! – Новосибирск: Наука, 1989. – 186 с.

7 Брайт Д., Джонс Ф. Стресс. Теории, исследования, мифы. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2003. – 352 с.

8 Вилюнас В.К. Психологические механизмы мотивации человека. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 283 с.

9 Грановская Р.М. Элементы практической психологии. – Л., 1988. – 560 с.

10 Григорьева Т.Г., Линская Л.В., Усольцева Т.П. Основы конструктивного общения. – Новосибирск, 1999. – 150 с.

11 Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер, 2002. – 464 с.

12 Данчева О.В., Швалб Ю.М. Практична психологія в економіці та бізнесі. – К., 1999. – 270 с.

13 Дафт Р. Организации. Учебник для психологов и экономистов. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003. – 252 с.

14 Ємельянов С. Практикум по конфликтологии. – 2-е изд., доп. и перераб. – СПб.: Питер, 2003. – 400 с.

- 15 Зеер Э.Ф. Психология профессий. Учеб.пособие для вузов. – 2-е изд. – М.: Академический проект, Фонд "Мир", 2008. – 336 с.
- 16 Зигерт В. Ланг Л. Руководить без конфликтов. – М.: Экономика, 1990. – 336 с.
- 17 Казмиренко В.П. Социальная психология организаций. – К.: МЗУУП, 1993. — 384 с.
- 18 Климов Е.А. Основы психологии: Учеб. для вузов. – 2-е изд. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 462 с.
- 19 Кнорринг В. И. Теория, практика и искусство управления. Учеб. для вузов — 2-е изд., изм. и доп. — М.: Издательство НОРМА, 2001. – 528 с.
- 20 Лозниця В.С. Психологія менеджменту: Навч. посібник. – К., 2003. – 512 с.
- 21 Лупьян Я. Барьеры общения конфликты, стресс... – Минск: Вышэйшая школа, 1986. – 202 с.
- 22 Машков В.Н. Психология управления. Учеб. пособие. – 2-е изд. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 256 с.
- 23 Мельнік Л.П. Психологія управління. Курс лекцій. – 2-ге вид.–К.:МАУП, 2002. – 176 с.
- 24 Налчаджян А.А. Социально-психическая адаптация личности (формы, механизмы, стратегии). – Ереван.: Изд-во АН Армянской ССР, 1988. – 262 с.
- 25 Панкратов В.Н. Манипуляции в общении и их нейтрализация. - М., 2001. – 209 с.
- 26 Перепелюк А.В., Эйтулис Г.Ф. Психология делового общения на транспорте. - Днепропетровск: Континент, 1996. – 180 с.
- 27 Психология в управлении человеческими ресурсами: Учеб. пособие / Т.С.Кабаченко. – СПб.: Питер, 2003. – 399 с.
- 28 Психология и этика делового общения. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 327 с.
- 29 Психология. Учеб. для технических вузов. /Под ред. В.Н.Дружинина. - СПб, 2000. – 608 с.
- 30 Регуляция социально-психологического климата трудового коллектива / Под ред. Б.Д.Парыгина. – Ленинград, 1986. – 239 с.
- 31 Роджерс К.Р. Становление личности. - М., 2001. – 415 с.

- 32 Романов А.А. Грамматика деловых бесед. – Тверь, 1995. – 239 с.
- 33 Сидоренко Е.В. Тренинг влияния и противостояния влиянию. – СПб.: Речь, 2004. – 256 с.
- 34 Скотт Д.Г. Конфликты и пути их преодоления. – К.: Внешторгиздат., 1991. – 192 с.
- 35 Станкин М.И. Психология управления. Практическое пособие. – 2-е изд – М.: Издательство: Интел - Синтез, 2002. – 365 с.
- 36 Столяренко Л.Д. Психология управления: Учеб. пособие / Л.Д.Столяренко. – 4-е изд. - Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 507 с.
- 37 Танаев В.М., Карнаух И.И. Практическая психология управления. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2003. – 304 с.
- 38 Таранов П.С. Приемы влияния на людей – М., 1997.
- 39 Управление персоналом организации. Учебник /Под ред. А.Л. Кибанова. – 3-е изд., доп. и перераб. - М.: ИНФРА-М, 2005. – 638 с.
- 40 Чалдини Р. Психология влияния. – М., 1998. – 336 с.
- 41 Шекшня С.В. Управление персоналом современной организации. Учеб.-практ. пособие. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1998. – 344 с.
- 42 Щербатых Ю.В. Психология стресса и методы коррекции. – СПб.: Питер, 2008. – 256 с.
- 43 Яхонтова Е. Эффективные технологии управления персоналом. – СПб.: Питер, 2003. – 272 с.